

Плахотнюк Олександр Анатолійович

кандидат мистецтвознавства, доцент,

доцент кафедри режисури та хореографії

Львівський національний університет імені Івана Франка

м. Львів, Україна

oleksandr.plakhotnyuk@lnu.edu.ua

ПЕРФОРМАТИВНІ МИСТЕЦТВА ТА ХОРЕОГРАФІЯ СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Хореографія займає унікальне місце у системі мистецької освіти та практики закладів вищої освіти України та світу. Зараз постає проблема та виклики, пов'язані з інтеграцією спеціальності «Хореографія» до ширшої категорії «Перформативні мистецтва» у новому переліку спеціальностей.

В даній ситуації важливо розуміння проблем, що можуть вникати в наслідок такого поглинання. Об'єднання хореографії з іншими напрямками може призвести до розмивання специфіки цієї спеціальності хореографічне мистецтво, адже вона потребує глибокої підготовки у таких аспектах, як техніка танцю, композиція, історія танцю, робота з тілом, які можуть залишитися в тіні ширших понять перформативності.

Також вбачаємо суттєву зміну статусу самостійності хореографії як окремої спеціальності. Поглинання хореографії може сприяти її сприйняттю як другорядного напрямку в межах ширшого мистецького контексту. Це може вплинути на престиж професії та ставлення до неї. Відповідно постають проблеми професійної ідентичності для викладачів, студентів і практиків хореографії зміни можуть викликати питання ідентичності, адже багато з них сприймають себе як вузькопрофільних фахівців.

Поряд є і позитивна сторона інтеграція у «Перформативні мистецтва» відкриває можливості для міждисциплінарної співпраці, наприклад, між

театром, музикою, новими медіа та танцем, що відповідно вимагає оновлення підходів до викладання та виконавської практики. Об'єднання може стати відкриттям нових можливостей інновацій та поштовхом до створення нових форм виконавства, які поєднують рух, звук, медіа і текст.

Танець історично розглядається як самостійна форма мистецтва, зосереджена на русі, пластиці тіла, ритмі та виразності. Він має чітко окреслені межі, які включають технічні аспекти (класичний танець, народний танець, бальний танець, сучасна хореографія); культурно-історичний вимір, що проявляється через традиції та стилі, притаманні певним народам або епохам; важливим аспектом є суттєвий практичний характер, що зумовлює тренування тіла, виступи, розвиток навичок виконавської майстерності тощо. По своїй суті всі танцювальні дисципліни це чітка спрямованість підготовки фахівців, збереження традицій і стилістичної специфіки кожного окремого виду танцю, змістовний фокус на техніці виконання й фізичній підготовці танцівників-виконавців.

Термін «Перформативні мистецтва» охоплює не лише танець, а й інші форми виконавського мистецтва: театр, перформанс, музику, мультимедіа, тощо. В Україні новим переліком спеціальностей передбачається, що це буде трискладова спеціальність яка поєднує в собі: сценічне мистецтво, циркове мистецтво і хореографію. Це має якусь часткову логіку бо всі ці спеціалізації зосереджується на процесі дії, значенні, яке створюється під час виступу, і взаємодії з аудиторією.

Особливості перформативних мистецтв розкривають унікальну можливість для розвитку танцювальної культури через міждисциплінарність, експериментальність, інтеграція технологій що буде проявлятися у поєднанні танцю, театру, звуку, візуального мистецтва, створення нових форм виконавства, використання відео, світла, звуку.

Переваги для новітнього хореографа це розширення можливостей танцю через взаємодію з іншими мистецькими формами, переосмислення ролі танцю в сучасному мистецькому середовищі. Відкриті можливості формування нових форматів для артистів і глядачів. Інтеграція танцю до перформативних мистецтв може стати позитивним кроком за умов збереження його унікальності. У цьому підході танець не втрачає своєї сутності, але отримує ширший контекст для розвитку. Тут важливо залишити фахові курси танцю як окремий блок у межах міждисциплінарної програми. Забезпечення вивчення класичних, народних українських форм танцю підтримка кращих традицій сформованої системи освіти у хореографічному мистецтві в рамках нової спеціальності.

Оптимальний підхід полягає в синергії, де танець буде частиною ширшої категорії перформативних мистецтв, але з умовою чіткого збереження його особливостей у навчальних і професійних контекстах. Це дасть можливість зберегти його унікальність і водночас забезпечити розвиток у сучасному мистецькому просторі.

Хореографія як частина перформативних мистецтв може виграти від інтеграції, якщо буде збережено її специфічність і розроблено адекватні механізми адаптації. Важливо забезпечити підтримку з боку держави, професійних спільнот і освітніх установ для збереження культурної.

Шмігель Марія Михайлівна

студентка III курсу відділення «Початкова освіта» з додатковою кваліфікацією «Керівник дитячого вокально – хореографічного колективу»

Комунальний заклад Львівської обласної ради

«Бродівський фаховий педагогічний коледж ім. Маркіяна Шашкевича»

shmihel.m@brodyrk.ukr.education